

Neprecēto pāru partnerība –

● ILZE OZOLIŅA
● LIENA RIMKUS

Tuvāko dienu laikā Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs izsludināšot grozījumus "Notariāta likumā", kas paredz ieviest jaunu tiesību institūtu – partnerību. Opozīcijas partijas gan nikni iestājas pret partnerības institūtu, norādot, ka tā ir augsnes sagatavošana viendzimuma pāru laulību legalizācijai. Arī baznīcnieki uzskata, ka šādi būs apdraudēta laulība un ģimene. Tikmēr iedzīvotāju balsojums referenduma ierosināšanai par partnerības institūta likuma grozījumu atcelšanu vedina domāt, ka lielai daļai sabiedrības šis nebūt nav ļoti sasāpējis jaunatjums.

Demokrātija nav lēts prieks

Partnerība, ko varēs noslēgt un izbeigt pie notāra, būs jauns veids, kādā juridiski nostiprināt divu pilngadīgu cilvēku, tostarp viena dzimuma pāru, attiecības un paredzēt tām noteikta veida sociālo, kā arī ekonomisko aizsardzību, skaidro Tieslietu ministrija.

Pēc partnerības nodibināšanas partnerim būs tiesības pieņemt lēmumus, kas saistīti ar otra partnera ārstniecību, ja tas pats nebūs spējīgs par sevi parūpēties vai brīvi paust savu gribu, iegūt sociālās garantijas, piemēram, saņemt partnerim aprēķinātās pensijas summas, kas nav izmaksātas līdz viņa nāvei, kā arī iegūt iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumus savstarpējiem dāvinājumiem un aizdevumiem.

Neprecēto pāru kopdzīves regulējumu pēc kaislīgām debatēm Saeimas vairākums galīgajā lasījumā pieņēma pagājušā gada novembrī, taču decembrī uzsāka 34 Saeimas deputātu ierosinātu parakstu vākšanu ar mērķi savākt

EGONA ZĪVERTA FOTO

Parakstu vākšanas pēdējā dienā Liepājas Latviešu biedrības namā parakstīties par tautas nobalsošanas ierosināšanu ieradās Sandris Zītaris (labajā pusē). "Parakstos, jo esmu pret viendzimuma laulībām. Esmu pret, un viss," vīrietis kodolīgi komentēja savu nostāju.

155 000 parakstus referenduma sasaukšanai centienos novērst regulējuma stāšanās spēkā.

Parakstu vākšana noslēdzās šī mēneša sākumā. Rezultātā referenduma nebūs – par tā ierosināšanu savākti vien 22,8% no nepieciešamajām balsīm jeb nepilna mēneša laikā parakstījušies tikai 35 089 iedzīvotāji. Liepājā, kur ir 45 605 balsstiesīgie, parakstījušies 1804 cilvēki jeb 3,96%, Dienvidkurzemes novadā – 949 cilvēki jeb 3,56% (kopējais balsstiesīgo skaits – 26 651).

Parakstu vākšana, kas būtībā neko nemainīja, valstij izmaksāja vairāk nekā miljonu eiro. Vai tā nav nelietderīga valsts līdzekļu izšķērdēšana? Politologs Filips Rajevskis skaidro, ka demokrātija prasa savu: "Demokrātiskās procedūras vienmēr bijušas dārgas. Tomēr, ja likums būtu grozīts un parakstu vākšana notiku elektroniski, ar e-parakstiem, tas

viss būtu krietni lētāk. Ir slikti, ka tas netika izdarīts. Saprotams, ka pēc likumdošanas kārtības viņi nevarēja sagrozīt likumu uz ātru roku. Tomēr, ja tas tiktu izdarīts, demokrātiskā procedūra strādātu labāk, kā arī parakstu vākšana nebūtu jāveic caur vēlēšanu iecirkņiem, kur nepieciešami cilvēkresursi. Tā ir neizdarītā lieta, kuras dēļ mēs esam samaksājuši lieku miljonu. Skaidrs, ka visa šī sistēma ir komplicēta, tādēļ sanāk tā, kā ir. Pieņemam vienu likumu, otru atliekam uz vēlāku, un, kad tas "vēlāk" pienāk, rodas šāda situācija. Te gan man gribētos vaicāt juridiskās komitejas vadītājam, vai tagad beidzot likums tiks grozīts. Vai bijusi mācība no bezrezultatīvās miljona iztērēšanas, vai tomēr ne?"

Ne viens vien izbrīnīts par iztērētās summas apmēru. F. Rajevskis teic, ka tas bija gaidāms, jo visdārgākais klātienē parakstu

FAKTI

Ģimenes tipu sadalījums Latvijā 2022. gadā

- Vientuļās mātes – 187 tūkstoši;
- precēti pāri ar bērniem – 131,6 tūkstoši;
- precēti pāri bez bērniem – 90,6 tūkstoši;
- vientuļie tēvi – 38,8 tūkstoši;
- pāri neregistrētā kopdzīvē ar bērniem – 25,9 tūkstoši;
- pāri neregistrētā kopdzīvē bez bērniem – 21,8 tūkstoši.

AVOTS: LV PORTĀLS, CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

vākšanā ir tajā nodarbināto cilvēku darba samaksa, nākamais varētu būt telpu noma, papildus visam – nodokļi.

"Tas, ko šajā visā varam saukt par izšķērdību, ir, ka partijas, kuras parakstījās un lūdza prezidentu uzsākt šo procesu, pilnīgi neko neizdarīja, lai savus vēlētājus aizvestu līdz šiem iecirkņiem. Nebija ne vēlētāju agitācijas, ne darba uz vietas. Tas tomēr būtu vienīgais ceļš, kā panākt to, lai cilvēki tur ietu. Citādāk sanāk tā – tu uzsāc procedūru un tad nospļaujies, jo zini, ka nekas nesanāks, bet miljonu iztērē jebkurā gadījumā," spriež politologs.

Nodoti konservatīvie vēlētāji

Saeimas deputāte Linda Matisona ("Apvienotais saraksts") pauž, ka tik būtiskus jautājumus ir svarīgi izlemt demokrātiskā procesā, dodot sabiedrībai iespēju balsot referendumā, bet tā vietā partnerības grozījumus parlaments izskatīja steidzamības kārtā divos lasījumos, nevis trīs, kā ierasts, nedodot iespēju par tiem pienācīgi izdiskutēt ne Saeimas deputātu vidū, ne ar pilsonisko sabiedrību, ignorējot labas likumdošanas principus.

>>

ES DOMĀJU TĀ: KO SAPROTAT AR VĀRDU "PARTNERATTIECĪBAS"?

Anda Vīksne
– strādā teātrī:
– Tās ir divu pieaugušu cilvēku attiecības – draudzība, ģimene.

Partnerattiecības var būt kā neprecētiem cilvēkiem, tā arī starp viena dzimuma personām. Galvenais, ka partnerattiecību likums, ap kuru Latvijā tik daudz peripetiju, regulēs attiecības starp diviem pieaugušiem cilvēkiem. Eiropā līdzīgi likumi ir sen un nekas viņiem tur nav sabrucis, ar ko mūs daži cītīgi baida.

Laima Laugale
– pašnodarbinātā:
– Man tomēr šķiet, ka partnerattiecības ir kas tāds, kas pastāv starp vīrieti un sievieti. Bet es neesmu aizspriedumu cilvēks. Ļoti daudzi pāri dzīvo kopā neprecēti. Rodas iespāids, ka laulības institūts jūk un brūk pa visām vilēm. Ja kāds sūdzas, ka nav likuma, kas ļautu pārīm nokārtot savstarpējās attiecības, tad vajag aiziet pie notāra un tur attiecības sakārtot ar jau esošajiem likumiem.

Roberts
– strādā:
– Es to saprotu ar savstarpējo sapratni, piesaisti. Arī draugu un ģimenes locekļu attiecības plašā nozīmē var saukt par partnerattiecībām. Tikko esi kopā ar cilvēku, tās jau ir partnerattiecības starp diviem. Es esmu neitrāls. Neesmu par kādu attiecību veidu un neesmu pret citu attiecību veidu. Manu dzīvi tie nemaina. Ja politiķi vai citi sabiedrību ar kaut ko baida, tas tiek darīts ar mērķi iebiedēt zemākos slāņus.

Kristīne Kauše
– priekulniece:
– Attiecības starp vīrieti un sievieti. Par partnerattiecību likumu esmu dzirdējusi, bet tā niansēs neesmu iedziļinājusies un to lasījusi neesmu. Tāpat kā daudzi citi. Kopumā ņemot, man ir vienalga, kā un ar ko citi cilvēki dzīvo. Ja partneri ir viena dzimuma un viņiem ir bērni, tad tiem skolā varētu būt problēmas viena dzimuma vecāku dēļ. Vai par to kāds domā? Mums ir konservatīva sabiedrība.

Sintija Brečneidere
– strādā ārzemēs:
– Vārdam ir dažāds segums: laulātie, draugi u.c. Runājot par neprecētiem pāriem, kas dzīvo kopā, es domāju, ka tas nav labi no reliģijas viedokļa. Es esmu ticīga, un kristīgā ticība saka, ka visam jābūt ar Dieva svētību un ziņu. Ja tic Dievam, tad attiecības veidojas ilgstošas. Ja tā nav, tad attiecības ātri izirst.

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO